

Jaarrekening

2018

Zeeuwse Museumstichting

vastgesteld d.d.	23 april 2019
goedgekeurd d.d.	23 april 2019

vestigingsplaats	Middelburg
KvK nummer	41.113.115

INHOUDSOPGAVE

Bestuursverslag	1
Verslag Raad van Toezicht	13
Jaarrekening	
Balans per 31 december 2018	14
Staat van baten en lasten 2018	16
<i>Overige gegevens</i>	
- resultaatbestemming	17
- gebeurtenissen na balansdatum	17
Algemene toelichting	18
Toelichting bij de balans per 31 december 2018	20
Toelichting staat van baten en lasten 2018	27
Vaststelling en goedkeuring jaarrekening 2018	38
Controleverklaring	39
Bijlage: verdeling prestaties Provincie Zeeland	

Zeeuwse Museumstichting

Bestuursverslag 2018

De Zeeuwse Museumstichting, hierna genoemd Zeeuws Museum, gevestigd te Middelburg, Abdij 3, stelt zich ten doel Zeeuws cultureel erfgoed te bewaren, verzamelen, conserveren, onderzoeken, ontsluiten en produceren. De stichting wordt aangestuurd door een directeur/bestuurder, mevrouw M.J. Ruiten. De stichting heeft een Raad van Toezicht en volgt de Code of Cultural Governance.

De samenstelling van de Raad van Toezicht is als volgt:

MEVROUW M. (MIRJAM) VAN ZUILEN - voorzitter
DE HEER MR. A. J. (ARJEN) MEEUWSEN - vicevoorzitter
DE HEER DRS. B. (BOB) J. CREZEE
DE HEER DRS. C. (COEN) VAN DER WEL (afgetreden per 1-12-2018)
MEVROUW DR. F. (FRANCIEN) PETIET

Om meer focus aan te brengen in de algemene doelstelling van de stichting is in 2014 de volgende missie geformuleerd: *het verbinden van nieuwe generaties met het erfgoed van Zeeland*. Het Zeeuws Museum is een missie gedreven organisatie. Alle activiteiten van de stichting zijn ten dienste van het realiseren van de missie. De nieuwe focus heeft er onder meer toe geleid dat het museum zich nadrukkelijker naar buiten presenteert met projecten die van maatschappelijke betekenis zijn en op innoverende wijze het Zeeuws erfgoed onder de aandacht brengen van bewoners en bezoekers van Zeeland.

Toekomstbestendig

Het Zeeuws Museum verbindt nieuwe generaties met het erfgoed van Zeeland. In samenwerking met verschillende sectoren van onze maatschappij, waaronder onderwijs, culturele en kunstinstellingen, wetenschap, zorginstellingen en het bedrijfsleven, binnen en buiten Zeeland, onderzoekt het Zeeuws Museum wegen om deze verbinding duurzaam tot stand te brengen en te onderhouden. Het Zeeuws Museum is vooruitstrevend en draagt bij aan het positioneren van regionale musea in de wereld van nu en in de toekomst. Het museum vormt een betekenisvol onderdeel van een toekomstbestendige culturele infrastructuur die in belangrijke mate bijdraagt aan het vestigingsklimaat, de economische bestedingen, de toeristische aantrekkingskracht en de leefbaarheid van Zeeland.

Voor iedereen

De huidige maatschappij vraagt een nieuwe invulling van het begrip museum; mensen hebben veranderde behoeften, nieuwe vaardigheden en belangstellingen. Het museum zoekt daarom de dialoog met het publiek en stelt zich niet op als alwetende expert. Het vraagt van zijn bezoekers een actieve rol zodat een museumbezoek een inspirerende ervaring wordt. Het museum stelt vragen en roept mensen op tot nadenken over maatschappelijke ontwikkelingen. Het museum is een middel om mensen te verleiden tot interesse in hun geschiedenis en cultureel erfgoed en om hun talent tot reflectie te ontwikkelen; om na te denken over hun identiteit. Het Zeeuws Museum bedient een breed publiek van inwoners en (buitenlandse) bezoekers van Zeeland op basis van gelijkwaardigheid. Een aantal gratis activiteiten (N8vdN8, openingen, etc.) worden vooral door publiek uit Zeeland bezocht. Het museum draagt bij aan de Zeeuwse leefomgeving die tegemoetkomt aan de maatschappelijke behoeften wonen, werken, persoonlijke ontwikkeling en sociaal contact.

Samen

Belangrijk onderdeel in het beleid van het Zeeuws Museum is samenwerking met partners vanuit het culturele veld maar ook daarbuiten. Het Zeeuws Museum speelt een actieve rol in het creëren van samenwerkingsverbanden die voor alle partijen een meerwaarde hebben op inhoudelijk gebied (zoals nieuwe producten, kennisdeling en publieksbereik) en/of op het gebied van bedrijfsvoering. Samen met diverse partners draagt het museum ook in 2018 bij aan een aantal van de maatschappelijke opgaven van Zeeland: een vitaal Zeeland (ouderenzorg,

Bestuursverslag 2018

mensen met dementie, mensen met een beperking), cultuureducatie voor alle leeftijden, talentontwikkeling, de creatieve industrie, professionalisering van de museumsector, een aantrekkelijke culturele omgeving voor (potentiële) bewoners en bezoekers van Zeeland. Binnen de context van Zeeuwse Ankers werkt het museum samen met verschillende partijen aan de door de Provincie geformuleerde maatschappelijke opgave *Zichtbaar Zeeland*.

De prestatieafspraken met de Provincie Zeeland en de Gemeente Middelburg worden gepresenteerd in drie clusters, waarin de kerntaken van het Zeeuws Museum zijn ondergebracht: Bewaren & Verzamelen, Inspireren & Verwonderen en Leren & Verbinden. Hoewel de clusters elk hun eigen toegevoegde waarde hebben, zijn deze onlosmakelijk met elkaar verbonden: als er niet wordt bewaard ontbreekt de grondstof voor het maken van presentaties en als we de nieuwe generaties niet met het erfgoed verbinden, gaat het draagvlak in de samenleving om te bewaren op den duur verloren. Om de toegevoegde waarde van het Zeeuws Museum voor de Zeeuwse samenleving volledig weer te geven, kan een vierde element worden toegevoegd: Werk & Economie. Daarin kunnen zaken als vestigingsklimaat en werkgelegenheid en de aantrekkelijkheid van Zeeland voor het toerisme worden benoemd. Deze toegevoegde waarde is een resultaat/ afgeleide van de andere drie clusters en geen kerntaak van het museum.

Bewaren en Verzamelen

Erfgoed is levend; je kunt het niet onder een stolp plaatsen of in een kast zetten. Om tradities, normen en waarden, technieken, vaardigheden te bewaren is het noodzakelijk om ze actief te beoefenen. Het Zeeuws Museum kiest er daarom voor om naast het bewaren en verzamelen van Zeeuws cultureel erfgoed te functioneren als cultuurproducent. Het verleent opdracht aan kunstenaars en vormgevers om de collectie op innovatieve wijze te ontsluiten en nieuw werk te produceren dat geïnspireerd is op de collectie en door het Zeeuws verleden. Het gebruikt de collecties als grondstof voor het erfgoed van de toekomst.

Onderzoek en Beheer & behoud

Ter voorbereiding op het 250-jarig jubileum in 2019 van het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen worden voor diverse externe tentoonstellingen collectiestukken geconserveerd en schoongemaakt. De Provinciale Kunstcollectie, de natuurhistorische collectie en de collecties etnografica, prenten en tekeningen ondergaan een standplaatscontrole.

In het textieldepot wordt een start gemaakt met het modelleren of 'mounting' van de bestaande paspoppen en bustes. Omdat maten en postuur in de loop van een paar honderd jaar veranderen, krijgen 'moderne' paspoppen een afneembaar extra lijf en armen om presentaties van diverse oude kostuumonderdelen levensecht en beter aansluitend te krijgen. De nieuwe mannequins zullen gebruikt worden in de tentoonstelling Mannenpak die in 2019 opent.

In het textieldepot wordt een vrij omvangrijke collectie damasten kledingstukken uit de Zeeuwse streekdracht bewaard. Om het vermoeden te bevestigen dat het gebruikte textiel geweven is in Norwich (VK), start het Zeeuws Museum een meerjarig onderzoek naar deze bijzonder kleurrijke stof. Tijdens bezoeken aan het archief van het Winterthur Museum in Delaware (VS) en diverse musea en depots in Norwich worden door medewerkers van het Zeeuws Museum en textielonderzoeker Remi Veldhoven stalenboeken onderzocht en vergeleken om inzicht te krijgen in de oorsprong van en handel in deze speciale damast. In 2020 wordt de uitkomst van dit onderzoek gepresenteerd in een tentoonstelling.

Bestuursverslag 2018

Verwervingen

In de zaal 'Land' van de collectiepresentatie Dit is Zeeland hangt een prachtig stilleven van Adriaen Coorte. Op het schilderij heeft hij op minutieuze wijze een testje aardbeien met een takje kruisbessen ervoor en een bos asperges geflankeerd door een takje rode bessen weergegeven. Coorte's stillevens zijn wereldwijd geliefd. Ook kunstenaar Frans Dingemanse houdt van deze werken. In 2014 maakt Dingemanse een set van twee mesheften geïnspireerd op een werk van Coorte. In plaats van handvatten gedecoreerd met traditionele Zeeuwse agrarische motieven kreeg het ene mesheft de vorm van een bosje asperges en het andere van een takje besjes. De set kreeg als titel 'Hommage aan Adriaen Coorte' en is sinds het najaar van 2018 te bewonderen in de buurt van het stilleven.

Bruiklenen

Dit jaar was bijzonder voor het Zeeuws Museum: maar liefst twee van de beroemde Zeeuwse wandtapijten (eigendom Provincie Zeeland) zijn op verschillende momenten elders in Nederland te zien geweest. Van 25 april tot en met 23 september was het wandtapijt Slag bij Lillo te zien in het Nationaal Militair Museum, Soest, als onderdeel van 'Willem', een tentoonstelling over de jonge jaren van Willem van Oranje. Vrijwel meteen nadat dit wandtapijt was teruggekeerd, ging het tapijt Beleg van Zierikzee op reis. Dit wandtapijt was van 12 oktober 2018 tot en met 20 januari 2019 te bewonderen in de tentoonstelling '80 Jaar Oorlog. De geboorte van Nederland' in het Rijksmuseum, Amsterdam. Naast het tapijt ging ook de zilveren specerijentoren, die het Zeeuws Museum van het Rijksmuseum in bruikleen heeft, tijdelijk retour.

Om de lege plaats van de twee wandtapijten te kunnen vullen heeft het Zeeuws Museum van het Rijksmuseum voor de hele periode van april 2018 tot en met januari 2019 een indrukwekkend fragment van een Spaanse scheepsvlag afkomstig uit de 80-jarige oorlog in bruikleen mogen ontvangen.

Inspireren en verwonderen

Het Zeeuws Museum inspireert en verwondert het publiek met een verrassend en onverwacht beeld van het Zeeuwse verleden én het Zeeland van nu en de toekomst. Het museum positioneert het Zeeuws cultureel erfgoed in de wereld. Het Zeeuws Museum bedient een breed publiek van inwoners en (buitenlandse) bezoekers van Zeeland. Binnen dat totale publiek wordt extra aandacht geschonken aan twee doelgroepen: jongeren en senioren. Een bezoek aan het Zeeuws Museum is voor zowel de inwoners als de bezoekers van Zeeland een bijzondere ervaring en biedt hen (een moment van) ontspanning en reflectie. Het Zeeuws Museum inspireert bezoekers en prikkelt hun verbeeldingskracht. De verhalen bij de objecten inspireren tot nieuwe inzichten en creativiteit. In 2018 zijn de volgende presentaties te zien geweest.

Zeeuws Museum X Das Leben am Haverkamp (17 februari 2018 t/m 9 juni 2019)

Het Zeeuws Museum is een intensieve samenwerking aangegaan met modeontwerperscollectief Das Leben am Haverkamp voor een complete herinrichting van de modezalen. De nieuwe inrichting richt zich op waarnemen en doorgeven van verhalen en kennis over mensen en dingen die voorbij zijn. Voorwerpen die een nieuwe, jonge generatie niet herkent. Objecten die tot de verbeelding spreken en kennis die in de loop van de jaren is opgetekend of mond op mond is doorgegeven. Daardoor is deze ingekleurd en (anders) geïnterpreteerd.

Wat speelt er zich in je hoofd af als je naar een voorwerp kijkt? Een fascinerend proces voor elke museumbezoeker. Wat is het voor een ding, waarvoor dient het, hoe is het gemaakt, wie heeft

Bestuursverslag 2018

het gemaakt, waarom is het hier op deze plek, in deze provincie? Of voor de meer poëtische bezoeker: wat doet een voorwerp met je, brengt het herinneringen terug, nieuwe beelden, geuren of dromen? Geeft het kennis of roept het nog meer vragen op? Is de waarneming doorspekt van heimwee of een visioen?

De verwondering over en het zelf interpreteren van lokale voorwerpen uit de collectie Streekdracht en Huisraad van het Zeeuws Museum fascineert *Das Leben am Haverkamp*. Het is de aanleiding voor het ontwikkelen van een nieuwe collectie kleding, accessoires en andere gebruiksvoorwerpen door dit Haagse ontwerperscollectief. Anouk van Klaveren, Dewi Bekker, Christa van der Meer en Gino Anthonisse gaven voorafgaand aan deze presentatie bezoekers van het museum een opdracht: 'Geef ons van 40 willekeurige objecten uw omschrijving en wij geven u onze interpretatie terug'. Zo vormde zich een verrassende collectie gebaseerd op waarnemingen van bezoekers.

Doorgaans gebeurt de interpretatie ná het waarnemen van een collectiestuk. Nu is deze waarneming dus het startpunt van een nieuwe interpretatie. *Das Leben am Haverkamp* legt met dit waarnemingsspel en hun eigen collectie een brug tussen verleden en toekomst, tussen weten en fantaseren, tussen het beeld van jezelf of dat van de ander.

Johan ten Klooster. Een oosterse kijk op Zeeland (9 juni t/m 9 september 2018)

In de zomer zijn twee zalen van het Zeeuws Museum gewijd aan het werk van Johan ten Klooster (1873-1940). De uit Nederlands-Indië afkomstige kunstenaar heeft een groot deel van zijn leven gewoond en gewerkt in Zeeland. In 2016 ontvangt het Zeeuws Museum van kleinzoon Luc ten Klooster en zijn echtgenote een collectie van met name Zeeuws georiënteerde werken van de hand van grootvader Johan. Deze schenking vormt de basis voor de tentoonstelling. Vanzelfsprekend ligt hierin de nadruk op Zeeland, maar dan wel één met een oosterse blik.

In de tentoonstelling ligt de nadruk op werk in zwart-wit en grijs tinten. Er zijn schilderijen en houtsneden van Zeeuwse landschappen, dieren en portretten te zien. Een drietal schetsboeken en losse schetsen geven een indruk van het observatievermogen van de kunstenaar. Ook zijn er een paar landschappelijke olieverfschilderijen met Zeeuwse scènes waaronder één van het stadje Veere. Daarnaast zijn er verschillende Indische landschappen en werk met een Indische oorsprong te zien.

Bijzonder zijn ook een aantal printblokken die de basis voor de houtsnede-afdrukken zijn. Dit is het medium waar Ten Klooster het meest succesvol in is. Zijn ontwerpen, de wijze waarop hij de printblokken snijdt en de delicate afdrukken die hij ervan maakt, spreken kunstminnend publiek in binnen- en buitenland aan. Hij ontwerpt verschillende series van prenten. Diverse ontwerpen worden afgedrukt in onder meer boeken en tijdschriften.

Bilderbuch - Ben Sleeuwenhoek (29 september 2018 t/m 31 maart 2019)

Ben Sleeuwenhoek (1951) woont en werkt in Berlijn. Als beginnend kunstenaar in de jaren zeventig maakt hij boeken en installaties. Later gaat hij schilderen en maakt hij gouaches en werken van keramiek. Zolang als hij kunst maakt verzamelt Ben Sleeuwenhoek ook plaatjes. Hij prikt ze op de wanden van zijn atelier als inspiratie voor nieuw werk.

Met het nieuwe werk *Bilderbuch* is Ben Sleeuwenhoek begonnen om zijn beeldarchief te verwerken in collages. Bij het inplakken groepeerde hij beelden van gelijksoortige objecten soms alsof het om een wetenschappelijke studie gaat. Andere keren gebruikt hij juist speelse

Zeeuwse Museumstichting

Bestuursverslag 2018

composities en omkering om een strikte interpretatie te vermijden en de inhoud te relativieren. Met *Bilderbuch* reflecteert Ben Sleuwenhoek op zijn kunstenaarschap dat in 1973 in Middelburg begint.

Bij het maken van *Bilderbuch* laat Sleuwenhoek zich inspireren door een 19e-eeuws plakboek uit de collectie van het Zeeuws Museum. Ook hieruit spreekt enerzijds een encyclopedische kijk op de wereld waarbij alles in categorieën wordt ondergebracht en anderzijds een romantisch verlangen door de spontane en intuïtieve manier waarop het plakboek is gemaakt.

Doorlopend van 2017 zijn de presentaties *Landschappen* van Jos de Putter (t/m 31 maart 2019), *Romeinse Kust* (t/m 6 mei 2018) en *HANDWERK Hout-* en presentatie meesterstuk Caspar Labarre (t/m 28 januari 2018).

Leren en verbinden

Educatie is één van de speerpunten van het museum. Educatie richt zich zowel op jongeren (zowel in schoolverband als daarbuiten) als op volwassenen. Voor beide doelgroepen is er een aanbod op maat. Het museum stelt zich ten doel kennis en ervaring op een interactieve wijze te delen.

Door samen te werken met onderwijs, culturele en maatschappelijke instellingen, kunstenaars en het bedrijfsleven fungeert het museum als verbindende factor. Het museum biedt context en verrassende invalshoeken en stimuleert hiermee het maatschappelijk debat over actuele onderwerpen.

Basisonderwijs

In 2018 is er educatief materiaal ontwikkeld bij de vaste presentatie *Dit is Zeeland*. 'Beeldtaal' is ontwikkeld voor de groepen 3 t/m 6 van het basisonderwijs. Met behulp van museumdocenten gaan leerlingen aan de slag met zowel beeld als taal en met elkaar in gesprek op zaal. Bij het programma worden rekwisieten en collectie gebruikt die het gesprek op gang brengen.

Voor leerlingen van groep 1 en 2 van het basisonderwijs is 'Beestenbal' ontwikkeld, een programma in twee delen, bestaande uit een les op school en een bezoek aan het museum. In het museum gaan de leerlingen op ontdekkingstocht.

Families

Bij lopende tentoonstellingen zijn evenals voorgaande jaren met regelmaat naast rondleidingen ook goed bezochte hands-on workshops in de werkplaats uitgevoerd. In vakantieperiodes ligt een extra accent op familieactiviteiten.

Sociaal-maatschappelijke programma's

De sociaal-maatschappelijke programma's *Onvergetelijk* en *Huis van Herinnering* worden gecontinueerd. In samenwerking met *Samen dementievriendelijk* organiseert het museum twee keer de publiekstraining *Goed omgaan met dementie*. Deze training is voor iedereen die meer wil weten over dementie. In de training leert men in simpele stappen beter contact te maken als je een (on)bekende met dementie tegenkomt. Na afloop kan men deelnemen aan de demonstratierondleiding *Onvergetelijk*. De directeur van het museum is sinds april 2018 ambassadeur van project *Dementievriendelijk Zeeland*. *Alzheimer Zeeland* zegt daarover het volgende: 'Ambassadeurs helpen Zeeland bewust te worden van dementie. Vanuit hun veelal publieke functie kunnen ze aandacht vragen voor dementie, de gevolgen daarvan en nog liever,

Bestuursverslag 2018

het omgaan ermee. Ze zijn dus een belangrijke spil in het vormen van een dementievriendelijk Zeeland.'

Samenwerking

Het Zeeuws Museum adviseert musea en andere erfgoedorganisaties op verzoek over opzet en uitvoering van educatieve programma's. Het museum heeft intussen meerdere jaren ervaring met de doorlopende leerlijn Zeeuws Museum in school. Op basis daarvan is overleg gevoerd met Cultuurkwadraat, provinciaal kennisplatform voor cultuureducatie, over een aanvullende doorlopende leerlijn *cultureel erfgoed*. Dit heeft echter (nog) niet tot een nieuwe leerlijn geleid.

Publieksdagen

In 2018 zijn gratis publieksdagen georganiseerd tijdens het Museumweekend, Monumentenweekend, de N8vdN8 en tijdens openingen van de nieuwe exposities. Dit heeft tot doel om voor mensen met lage inkomens of twijfelaars de drempel om het museum te bezoeken zo laag mogelijk te maken. Deze evenementen worden vooral door inwoners van Zeeland bezocht. Met name de N8vdN8 is een publiekstrekker van formaat. Het Abdijplein wordt dan steeds meer het bruisende hart van de activiteiten, in het bijzonder voor gezinnen met kinderen.

Bezoekcijfers

	2018	2017
In huis	54.139	48.233
Op locatie	7.614	7.869
totaal	61.753	56.102
Stijging t.o.v. 2017	5.651 (10 %)	

De bezoekcijfers in 2018 laten opnieuw een stijging zien. Vooral bezoekers met een Museumkaart of een VIP-kaart van de BankGiro Loterij weten het museum (ook in de zomermaanden) steeds beter te vinden. Deze stijging is ook financieel interessant. Daarnaast blijft ook het aantal (gratis) bezoekers van de N8vdN8 stijgen.

Digitale Strategie

De digitale strategie van het Zeeuws Museum draagt bij aan de missie van het museum om nieuwe generaties te verbinden met het erfgoed van Zeeland. Het heeft als voornaamste doel het realiseren van een grotere impact met meer snelheid. Uitgaande van de kerntaken van het museum wordt onderzocht hoe digitale middelen daaraan kunnen bijdragen. De strategie wordt gefaseerd uitgevoerd.

Doordat het team in 2018 niet compleet was als gevolg van een langdurig zieke collega, is besloten het herzien van de digitale strategie uit te stellen. Ter voorbereiding is gewerkt aan de optimalisering van de informatie op de website en de bezoekersanalyse. In 2019 zal hier verder gevolg aan worden gegeven, onder andere door participatie in een onderzoek van de Universiteit Twente naar optimalisering van Google Ads.

	31-12-2018	31-12-2017*	groei
Twitter	11500	11800	-3% o.a. door opschonen nepaccounts door Twitter
Facebook	3628	3450	5%
G+	0	247	-100% netwerk is opgeheven
LinkedIn	524	430	22%
Instagram	1995	1640	22%
Pinterest	1578	1510	5%

Zeeuwse Museumstichting

Bestuursverslag 2018

Zeeuws Museum Zakelijk

Het netwerk Zeeuws Museum Zakelijk is een community van maatschappelijk betrokken ondernemers, die geïnteresseerd zijn in de Zeeuwse cultuur. Het netwerk heeft als doelstelling financieel bij te dragen aan activiteiten van het Zeeuws Museum en het vergroten van draagvlak voor het museum in Zeeland. Het netwerk telt eind 2018 achttien leden. Dankzij Zeeuws Museum Zakelijk is de professionalisering van de materialen van de doorlopende leerlijn voor het basisonderwijs 'Zeeuws Museum in de school' mogelijk gemaakt.

Zeeuwse Musea

Het Zeeuws Museum adviseert andere musea in Zeeland over museumzaken, beleid, etc. en draagt zo bij aan de professionalisering van de sector. In 2018 is de directeur van het Zeeuws Museum bestuurslid van de Vereniging Zeeuwse Musea en adviseur van het bestuur van het Zeeuws maritiem muZEEum in Vlissingen en Historisch Museum De Bevelanden in Goes. In 2018 wordt intensief samengewerkt voor het realiseren van tentoonstellingen (t.g.v. het 250 jarig jubileum van het Zeeuws Genootschap) in het Warenhuis in Axel, Terra Maris in Oostkapelle, Historisch Museum De Bevelanden in Goes en Stadhuismuseum Zierikzee.

Zeeuwse Ankers

Het Zeeuws Museum is partner van Zeeuwse Ankers en draagt zo bij aan zichtbaar en beleefbaar maken van Zeeland.

Organisatie

In 2015 is onderzocht hoe de dagelijkse praktijk van de medewerkers het best kan aansluiten bij de visie en strategie van het museum, zodat de talenten van de medewerkers nog beter tot bloei kunnen komen. Uiteraard heeft dit ook positieve effecten op de efficiency van de organisatie. Naar aanleiding van dit onderzoek is ervoor gekozen de organisatie in te richten met vier zelforganiserende teams naast het managementteam. Het project heeft geleid tot verbeterde communicatie, meer zelfsturing en een optimistische toekomstvisie binnen de teams en tussen de teams onderling.

Het Zeeuws Museum heeft een klein team vaste medewerkers. Om wel volledig de taken te kunnen uitvoeren is er afgelopen jaar extra geïnvesteerd in het 'opleiden/instrueren' van een flexibele schil. Zodoende kan het museum een beroep doen op een effectieve ondersteuning van bijvoorbeeld afdelingen collectie, educatie en communicatie. In 2018 is het museum geconfronteerd met een groot percentage langdurig zieken (niet werk-gerelateerd). Mede dankzij deze effectieve flexibele schil en de verbeterde efficiency en interne samenwerking als gevolg van het invoeren van zelforganiserende teams zijn we er als organisatie in geslaagd om onze doelstellingen voor 2018 te realiseren.

Financieel jaarverslag

Vooruitblik

Vooruitlopend op de opening in 2019 wordt gewerkt aan de tentoonstelling *Nooit meer werken*. In dit kader is samenwerking gezocht met de Provincie Zeeland op het gebied van "pauzelandschappen" en de tijdelijke invulling van leegstaand cultureel of industrieel erfgoed. Daarnaast wordt er een nieuwe presentatie ingericht voor de afdeling Mode, waarbij het mannenkostuum uit de streekdracht het vertrekpunt vormt.

In 2019 bestaat het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen 250 jaar. Ter gelegenheid van dit jubileum wordt er samengewerkt met meerdere musea in Zeeland die elk een tentoonstelling zullen presenteren met gebruikmaking van de Genootschapscollectie. Het

Zeeuwse Museumstichting

Bestuursverslag 2018

Zeeuws Museum stelt hiervoor collectie ter beschikking. Ook de Wonderkamers zullen in 2019 opnieuw worden ingericht met als thema de verbinding tussen kunst en wetenschap.

Begroting en prestaties

Het Zeeuws Museum streeft ernaar met een sluitende begroting te werken. Desondanks laat de begroting 2019 een tekort zien van € 102.000. Het begrote tekort wordt grotendeels veroorzaakt door de gevolgen van de nieuwe CAO Provincies uit 2018. De totale kosten van deze CAO bedragen € 160.000. De indexering van de subsidies blijft achter bij de kosten van de nieuwe CAO. Met de Provincie Zeeland wordt overlegd over een hogere indexering.

Het vrij besteedbare vermogen is bestemd voor het opvangen van het begrote tekort en daarnaast voor onvoorziene nadelige effecten in de bedrijfsvoering. Er is geen sprake van risicovolle financiële instrumenten. Er worden geen grote wijzigingen in de personeelsbezetting verwacht.

Conform de algemene subsidievoorwaarden van de Provincie Zeeland zijn prestatieafspraken gemaakt. De prestaties sluiten aan bij de clusters Verzamelen & Bewaren, Leren & Verbinden en Inspireren & Verwonderen. Door middel van kostentoe rekening is aan de Provincie per prestatie een bijdrage gevraagd. Een deel van de activiteiten van het Zeeuws Museum valt buiten de prestatieafspraken. Het betreft met name het deel dat kan worden gerealiseerd dankzij incidentele bijdragen van fondsen, waaronder de BankGiro Loterij, particuliere schenkingen en legaten en de bijdrage van de museumwinkel.

Bij beide hoofdsubsidiënten van het museum, Gemeente Middelburg en Provincie Zeeland, is sprake van bezuinigingen. De gemeente Middelburg zal tot en met 2019 in een aantal stappen in totaal bijna € 7.500 bezuinigen op de bijdrage. Op dit moment is nog niet bekend of de plannen van de Provincie van invloed zullen zijn op de begroting van het Zeeuws Museum na 2019.

Begroting 2019

De begroting voor 2019 is als volgt: *€ 1.000

Lasten:

Personeel	1.673
Projecten	596
Huisvesting	1.384
Overige	<u>526</u>
	4.179

Baten:

Subsidies en bijdragen	3.214
Projecten	438
Entreegelden	241
Overige	<u>99</u>
	3.991

Saldo	187-/-
Egalisatie subsidies	<u>86</u>
Begroot exploitatietekort	102-/-

Bestuursverslag 2018

Risico analyse

Naast de een aantal jaar geleden ingevoerde risicoanalyses voor veiligheid en personele zaken is een risicoanalyse opgesteld om vast te stellen of het eigen vermogen voldoende is om de risico's van de organisatie te dekken. In 2016 is deze geactualiseerd. De belangrijkste risico's liggen op het terrein van veiligheid, fondsenverwerving en personeel. Naar aanleiding van de analyses is vastgesteld dat het eigen vermogen voldoende is om de risico's te dekken.

Ten opzichte van risico's wordt een voorzichtige houding aangenomen. Risico's worden waar mogelijk gemeden en door preventieve maatregelen beperkt. Daar waar binnen het cultureel ondernemerschap risico's onvermijdelijk zijn, wordt getoetst of de omvang van het eigen vermogen afdoende is ter dekking van deze risico's. Aan risico's waar sprake kan zijn van imagoschade wordt extra aandacht besteed. In onderstaande tabel worden de risico's weergegeven die een grote impact kunnen hebben en de genomen maatregelen om het risico te beheersen. De kans op het zich voordoen van de risico's is gebaseerd op een schatting aan de hand van ervaringen uit het verleden en bekende situaties bij andere organisaties.

Risico-categorie	Omschrijving risico	Kans	Genomen maatregelen
Strategisch	Niet realiseren van het tentoonstellings- en activiteitenprogramma Tegenvallende bezoekersaantallen	hoog	Preventieve zorg, organisatieontwikkeling, wervingsbeleid, verzuimbegeleiding Monitoring en promotie
		laag	
Operationeel	Juridische kwesties, bijvoorbeeld aansprakelijkheid of overschrijden termijnen Calamiteiten t.a.v. gebouw en collectie Stijgende kosten van nutsbedrijf en overige prijsstijgingen Onvoorziene kosten	midden	Inschakelen van deskundigheid op gewenste terrein
		hoog	Preventie (calamiteitenplan) en verzekering Monitoring Planning & controle
		hoog	
Financieel	Bezuiniging door overheden en minder beschikbare fondsenbijdragen	midden	Onderhouden van nauwe contacten en goede relatie met partners, onderzoek naar alternatieve inkomstenbronnen
Wet- en regelgeving	Wet DBA en AVG privacywetgeving	hoog	Inwinnen advies, overleg Belastingdienst

Zeeuwse Museumstichting

Bestuursverslag 2018

Vrienden van het Zeeuws Museum

Beleid

In 2018 heeft het bestuur het beleid voornamelijk gericht op verjonging, vernieuwing en vergroting van het platform van Vrienden. Uitgangspunt hierbij zijn de onderzoeksresultaten van een tweetal onderzoeken, één door het Reinwardt College, Amsterdam en een eigen onderzoek onder onze Vrienden.

Uit beide onderzoeken komt naar voren dat een heldere snelle communicatie van belang is voor het voortbestaan van en betrokkenheid bij de Stichting Vrienden van het Zeeuws Museum. Met het Zeeuws Museum zijn afspraken gemaakt dat er een aantal keren per jaar bericht wordt over de activiteiten van de Vrienden in de nieuwsbrief van het museum.

Om duidelijker zichtbaar te zijn en het netwerk te vergroten hebben één of meerdere bestuursleden bijeenkomsten bezocht van de landelijke Federatie van Vrienden van Musea in Dordrecht en bijeenkomsten van de Alliantiefabriek, de Zeeuwse Connectie en Zeeuwse Ankers in Zeeland. Daarnaast is een start gemaakt met Vriendenuitwisselingen met andere bij de Federatie aangesloten musea.

Besloten is om de jaarlijkse bijdrage voor het lidmaatschap van de Vrienden te verhogen met ingang van 2019.

De Vrienden hebben met een financiële bijdrage van € 3.000 mede mogelijk gemaakt dat het sociaal-maatschappelijk programma *Onvergetelijk Zeeuws Museum*, voor mensen met (beginnende) dementie en hun naasten of zorgverleners, gecontinueerd kan worden.

Eind 2018 zijn er 228 Vrienden van het Zeeuws Museum

Vriendenactiviteiten

Dit jaar worden drie Vriendenactiviteiten georganiseerd: een Nieuwjaarsbijeenkomst, een kunstreis naar Antwerpen en een Meet en Greet met Ben Sleeuwenhoek naar aanleiding van de tentoonstelling Bilderbuch.

Als dank voor de financiële bijdrage hebben het bestuur en de Beste Vrienden op uitnodiging een rondleiding *Onvergetelijk* bijgewoond waarin zij kennis hebben kunnen maken met de manier waarop het project vorm krijgt.

De samenwerking tussen de Vrienden van de Vleeshal en de Vrienden van het Zeeuws Museum is dit jaar gecontinueerd en zal volgend jaar leiden tot een gezamenlijke kunstreis.

Bestuur Vrienden van het Zeeuws Museum

Het bestuur komt in 2018 tien maal bij elkaar. Eens in de twee vergaderingen vindt er een uitgebreide uitwisseling van informatie plaats tussen directeur Marjan Ruiter en het bestuur waardoor optimale betrokkenheid en ondersteuning geboden kan worden aan het Zeeuws Museum.

De samenstelling van het bestuur is onveranderd gebleven:

Ernst van der Hoop	voorzitter
Ellen Gerritse	secretaris
Hans van Tongeren	penningmeester
Klaas Delfsma	lid
Menno van den Hoek	lid
Bram de Muijnck	lid
Jeanine Vandenberg	lid

Zeeuwse Museumstichting

Bestuursverslag 2018

De Stichting Vrienden van het Zeeuws Museum is aangesloten bij de Nederlandse Federatie van Vrienden van Musea en valt onder de ANBI-regeling.

Volledig jaarverslag

Op de website www.zeeuwsmuseum.nl is het complete verslag van de activiteiten in 2018 inclusief beeldmateriaal online te bekijken.

Marjan Ruiter
Directeur

19 maart 2019

Zeeuwse Museumstichting

Bestuursverslag 2018

Verslag Raad van Toezicht

Het Zeeuws Museum wordt geëxploiteerd door de Zeeuwse Museumstichting. Deze stichting wordt bestuurd door directeur/bestuurder Marjan Ruiter. De toezichthoudende taken worden vervuld door de Raad van Toezicht. Bestuur en toezicht verhouden zich zoveel mogelijk tot elkaar conform het Raad-van-Toezicht-model, zoals dat is beschreven in de Governance Code Cultuur uit 2013.

Deze Code wordt door de Raad van Toezicht als richtlijn gebruikt bij het evalueren van zijn werkzaamheden en de samenwerking tussen directeur en toezichthouder. De in de code beschreven principes en best practices worden toegepast.

In de praktijk betekent dit dat de directeur/bestuurder verantwoordelijk is voor het reilen en zeilen van het museum. De Raad van Toezicht stelt de begroting en de jaarrekening vast en ziet toe op de wijze waarop de directeur/bestuurder gestalte geeft aan het realiseren van de doelstellingen van het museum. De directeur/bestuurder wordt benoemd door de Raad van Toezicht. Benoeming van de leden van de Raad van Toezicht vindt plaats door Gedeputeerde Staten van Zeeland, op voordracht van de zittende Raad en met inspraak van de bestuurder.

Dit jaar vergadert de Raad van Toezicht vijf keer. Bovendien komt de Raad meerdere malen bijeen om met de directeur/bestuurder op informele wijze overleg te voeren over uiteenlopende onderwerpen.

De Raad wordt door de bestuurder/directeur regelmatig geïnformeerd over de gang van zaken in het museum. De Raad bespreekt met de directie de plannen die het museum ontwikkelt op inhoudelijk en financieel gebied. Regelmatig wordt een beroep gedaan op de expertise van individuele raadsleden.

De Raad van Toezicht kent één commissie: de auditcommissie. De auditcommissie komt jaarlijks twee tot drie maal bijeen.

De voorzitter van de Raad van Toezicht plus een lid voeren jaarlijks een functioneringsgesprek met de directeur/bestuurder en doen, indien daartoe aanleiding is, voorstellen aan de Raad inzake de honorering van de directeur.

De Raad van Toezicht van het Zeeuws Museum bestaat uit vijf leden inclusief de voorzitter. Per december 2018 is er een vacature. Bij het opstellen van een voordracht voor een nieuw lid gaat de Raad uit van een profielschets waarin de meest gewenste deskundigheden en andere kwalificaties zijn opgenomen.

Samenstelling in 2018:

Mirjam van Zuilen - voorzitter

Hoofd Marketing & Communicatie Admiraal de Ruyter Ziekenhuis

Nevenfuncties:

- Voorzitter Raad van Commissarissen Rabobank Walcheren/Noord-Beveland
- Lid Raad van Toezicht Kinderopvang Zeeuws Vlaanderen
- Lid Raad van Toezicht ZB|Planbureau en Bibliotheek van Zeeland

Arjen Meeuwssen - vice-voorzitter

Bedrijfscontactfunctionaris gemeente Reimerswaal

Nevenfuncties:

- Buurtbemiddelaar Stichting Welzijn Middelburg.
- Eigenaar Meeuwssen Mediation

Coen van der Wel - lid (financiële commissie) (afgetreden per 1 december 2018)

CFO Roompot Group

Bob Crezee - lid (financiële commissie)

Senior docent Management en studentendecaan, Reinwardt Academie

Nevenfuncties:

Zeeuwse Museumstichting

Bestuursverslag 2018

- Vertrouwenspersoon Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten
- Voorzitter bestuur stichting Lokaal Erfgoed (Alkmaar)
- Vicevoorzitter bestuur Zandvoorts Museum

Francien Petiet - lid

Beleidsmedewerker Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek

Nevenfuncties:

- Lid van de Raad van Toezicht van Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland
- Redactielid en secretaris van de Commissie tot de Redactie van Archief en Werken van het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen
- Lid van de Hurgronje-onderzoeksgroep van prof. dr. Arjan van Dixhoorn

ACTIVA	BALANS NA RESULTAATBESTEMMING PER			
	31 december 2018		31 december 2017	
	€	€	€	€
VASTE ACTIVA				
<u>IMMATERIELE VASTE ACTIVA</u>		1.476		10.331
<u>MATERIELE VASTE ACTIVA</u>				
<u>Bedrijfsmiddelen</u>				
Inrichting en inventaris	394.176		482.070	
<u>Direct in gebruik t.b.v. doelstelling</u>				
Kunstvoorwerpen (P.M.)	p.m.		p.m.	
		394.176		482.070
<u>FINANCIËLE VASTE ACTIVA</u>				
Vermogen Heijmans Stichting, verwerkt in het kader van de doelstelling		52.424		52.425
VLOTTENDE ACTIVA				
<u>VOORRAAD WINKELARTIKELEN</u>		22.746		25.653
<u>VORDERINGEN OP KORTE TERMIJN/ OVERLOPENDE ACTIVA</u>				
Debiteuren	20.227		9.918	
Te vorderen omzetbelasting	54.062		170.170	
Vooruitontvangen facturen	24.397		27.177	
Nog te ontvangen bedragen	62.643		54.156	
		161.329		261.421
<u>GELDMIDDELEN</u>				
Kassen	5.657		17.531	
Banken	2.389.783		2.025.814	
		2.395.440		2.043.345
		3.027.591		2.875.245

PASSIVA

BALANS NA RESULTAATBESTEMMING PER

	31 december 2018		31 december 2017	
	€	€	€	€
<u>EIGEN VERMOGEN</u>				
<u>Besteedbaar vermogen</u>				
Algemene reserve Zeeuws Museum		1.032.441		998.252
<u>Vastgelegd vermogen</u>				
<i>Bestemmingsfondsen:</i>				
Fonds catalogus aankopen PKCZ	11.920		11.920	
Heijmans Stichting	52.427		52.425	
<i>Bestemmingsreserves:</i>				
Reserve aankopen	314.801		314.801	
Reserve wachtgeld	59.827		59.827	
Reserve activa bedrijfsvoering	109.943		112.311	
Reserve strategisch personeelsbeleid	86.066		93.591	
Zeeuws Museum in de school	18.679		12.254	
Reserve ontvangen legaten	23.684		20.834	
		677.347		677.965
Totaal eigen vermogen		1.709.788		1.676.217
<u>VOORZIENINGEN</u>				
Voorziening jubilea	13.209		11.061	
Voorziening persoonlijk ontwikkelbudget	89.367		0	
Voorziening onderhoud collecties	60.250		66.767	
Voorziening onderh.gebouwen/installaties	73.851		44.258	
		236.678		122.086
<u>SCHULDEN OP KORTE TERMIJN/ OVERLOPENDE PASSIVA</u>				
Egalisatie subsidies vaste activa	284.231		369.758	
Crediteuren	102.590		98.970	
Nog te betalen aan de Belastingdienst	49.208		47.868	
Nog te betalen aan het Pensioenfonds	0		13.141	
Nog te betalen bedragen overige	164.450		217.489	
Vooruit ontvangen bedragen	480.646		329.716	
		1.081.125		1.076.942
		3.027.591		2.875.245

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2018		2018		2017	
	Jaarrekening		Begroting		Jaarrekening	
	€	€	€	€	€	€
BATEN						
Bijdragen						
Exploitatiesubsidies		3.102.682		3.102.682		3.060.646
Overige bijdragen		18.212		18.550		167.502
Entreegelden		227.053		235.500		196.177
Opbrengst projecten		58.434		70.716		659.411
Overige opbrengsten						
Overige opbrengsten		64.234		40.500		39.270
Verkopen museumwinkel		51.745		54.000		57.416
Vrijval egalisatie subsidies		85.527		85.527		130.539
TOTALE BATEN		3.607.886		3.607.475		4.310.960
LASTEN						
Personeel						
Personeelskosten		1.616.200		1.626.000		1.560.543
Kosten van activiteiten						
Projectlasten		218.398		223.726		811.683
Overige bedrijfslasten						
Huisvesting	1.271.969		1.273.581		1.368.699	
Afschrijvingen	128.440		129.000		182.359	
Communicatie/ educatie	147.606		142.500		148.470	
Kantoorkosten	26.391		25.600		32.366	
Collectiebeheer en aankoop	49.611		49.500		78.743	
Zakelijke en overige lasten	115.489		113.016		115.323	
		1.739.505		1.733.197		1.925.960
Financiële baten en lasten						
Rentebaten	-1.148		-1.000		-4.948	
Rentelasten en bankkosten	1.358		1.500		1.473	
		210		500		3.475-
TOTALE LASTEN		3.574.314		3.583.423		4.294.711
EXPLOITATIESALDO		33.572		24.052		16.249
<i>n.b saldo exclusief vrijval egalisatie subsidies</i>		<i>51.955-</i>		<i>61.475-</i>		<i>114.290-</i>
Bestemming exploitatiesaldo						
Toevoeging algemene reserve		34.189		5.974		98.722
Toevoeging aan bestemmingsfondsen/ -reserves		11.379		21.078		11.284
Onttrekking aan bestemmingsfondsen/ - reserves		11.997-		3.000-		93.758-
		33.572		24.052		16.249
Resultaat na bestemming		-		-		-

Winstbestemming

Het exploitatiesaldo bedraagt € 33.572 en wordt als volgt bestemd:

Toevoeging aan

a) algemene reserve

resultaat 2018	34.189
	<u>34.189</u>

b) bestemmingfondsen en -reserves:

Reserve Heijmansstichting	1
Reserve Aankopen collectie	0
Reserve ZM in de school	8.528
Reserve legaat	2.850
	<u>11.379</u>

Onttrekking aan

a) bestemmingfondsen- en reserves:

Reserve Nieuw Zeeuws Museum	0
Reserve ZM in de school	-2.103
Reserve strategisch personeelbeleid	-7.525
Reserve aankoop collectie	0
Reserve legaten	0
Reserve activa bedrijfsvoering	-2.369
	<u>-11.997</u>

Totaal	<u><u>33.572</u></u>
---------------	----------------------

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen relevante gebeurtenissen na balansdatum.

ALGEMENE TOELICHTING

De activiteiten van de stichting bestaan uit het verrichten van alle handelingen met betrekking tot de exploitatie van het Zeeuws Museum.

Indien noodzakelijk voor het inzicht zijn de vergelijkende cijfers van voorgaand jaar geherrubriceerd.

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het vorige verslagjaar. De grondslagen zijn gebaseerd op de continuïteit van de stichting.

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN VAN BEPALING VAN HET RESULTAAT

Bij het opmaken van de jaarrekening zijn de richtlijnen voor de jaarverslaglegging 640 (organisaties- zonder-winststreven). Activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde tenzij een andere waarderingsgrondslag is vermeld.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd op aankoop prijs verminderd met lineair berekende afschrijvingen, gebaseerd op de verwachte economische levensduur dan wel op de lagere bedrijfswaarde.

Materiële vaste activa

Bedrijfsmiddelen:

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op aankoop prijs verminderd met lineair berekende afschrijvingen gebaseerd op de verwachte economische levensduur dan wel op de lagere bedrijfswaarde. Bedrijfsmiddelen die in het verleden met subsidie zijn aangeschaft, zijn opgenomen onder de materiële activa.

Direct in gebruik t.b.v. de doelstelling:

De kunstvoorwerpen die in het Zeeuws Museum aanwezig zijn, worden in de jaarrekening op nihil gewaardeerd. De verzekerde waarde bedraagt € 29.300.000. Deze waarde is inclusief de waarde van de langdurige bruiklenen.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden tegen nominale waarde gewaardeerd en staan niet vrij ter beschikking van de stichting.

Voorraad winkelartikelen

De voorraden (handelsgoederen) worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of lagere netto opbrengst waarde. Deze lagere netto opbrengst waarde wordt bepaald door individuele beoordeling van de voorraden. De waardering van de voorraden komt tot stand op basis van 'first in first out'.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden bij de eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde en staan ter vrije beschikking van de stichting.

Bestemmingsfondsen en bestemmingsreserves.

De bestemmingsfondsen betreffen vermogen waarvan de bestemming is vastgelegd door derden. Bij bestemmingsreserves is de bestemming vastgelegd door het bestuur van de stichting en goedgekeurd door de Raad van Toezicht.

Voorzieningen

De voorziening jubileumuitkeringen wordt gewaardeerd tegen de contante waarde van de toekomstige vergoedingen in het kader van jubileum, waarbij rekening wordt gehouden met het verwachte toekomstige verloop van werknemers en de verwachte loonstijgingen.

De voorzieningen voor onderhoud gebouwen/ installaties en onderhoud collecties zijn gebaseerd op meerjarige onderhoudsplannen.

De voorziening Persoonlijk Ontwikkelbudget is gebaseerd op het beschikbare budget per medewerker, na aftrek van de bestedingen.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Schulden en overlopende passiva worden opgenomen tegen de nominale waarde.

GRONDSLAGEN VOOR DE BEPALING VAN HET RESULTAAT

De baten en lasten van het boekjaar worden in de jaarrekening opgenomen, ongeacht of deze tot ontvangsten of uitgaven in het betreffende boekjaar hebben geleid.

Bijdragen en subsidies

Bijdragen en subsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde uitgaven komen/ waarin de opbrengsten zijn gederfd/ waarin het exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De algemene subsidieverordening van de provincie Zeeland (ASV 2013) is van toepassing.

Opbrengsten

Opbrengsten worden opgenomen naar rato waarin de diensten en verkopen zijn verricht. Opbrengsten van activiteiten en projecten worden opgenomen naar rato van de mate waarin de activiteiten en projecten zijn verricht.

Overige bedrijfskosten

De kosten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten worden aan het verslagjaar toegerekend op basis van de werkelijke ontvangsten en uitgaven, rekening houdend met transitoria.

Pensioenen

De voor het personeel geldende pensioenregelingen worden gefinancierd door afdrachten aan de pensioenuitvoerder. De verschuldigde premie wordt als last in de staat van baten en lasten verantwoord. Als de reeds betaalde pensioenbedragen de verschuldigde premie overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als overlopend actief, voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies. Indien er, naast de verplichting voor periodieke pensioenpremies, een verplichting bestaat voor per balansdatum opgebouwde pensioenrechten (backservice verplichtingen), wordt de verplichting in de balans opgenomen tegen contante waarde. Ultimo 2019 (en 2018) waren er voor de stichting geen pensioenvorderingen en geen verplichtingen naast de betaling van de jaarlijks aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie. De pensioenuitvoerder is het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds.

TOELICHTING BIJ DE BALANS PER 31 december 2018

ACTIVA**Immateriële en materiële vaste activa****Immateriële activa**

Het verloop van de immateriële vaste activa was als volgt:

Stand per 1 januari 2018	€ 10.331
Bij: investeringen 2018	€ 0
Af: afschrijvingen 2018	<u>-€ 8.855</u>
Stand per 31 december 2018	<u>€ 1.476</u>

De immateriële betreffen de licenties op de foto's voor de huisstijl. Deze worden in 3 jaar afgeschreven.

Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa was als volgt:

Stand per 1 januari 2018	€ 482.070
Bij: investeringen 2018	€ 31.691
Af: desinvesteringen 2018 (boekwaarde)	€ 0
Af: afschrijvingen 2018	<u>-€ 119.585</u>
Stand per 31 december 2018	<u>€ 394.176</u>

De volgende afschrijvingstermijnen worden gehanteerd:

Inventaris en inrichting 5-10 jaar

Installaties 3-15 jaar

Direct in gebruik t.b.v. doelstelling**Kunstvoorwerpen**

De collecties in eigendom van het museum worden p.m. vermeld op de balans.

Financiële vaste activa

Specificatie :	31.12.2018	31.12.2017
Vermogen "Heijmans Stichting" verwerkt in het kader van de doelstelling	<u>€ 52.424</u>	<u>€ 52.425</u>

Het bestuur van "De Heijmans Stichting" heeft in 1980 het volgende besloten:

- de administratie van de "Heijmans Stichting" wordt ondergebracht bij de administratie van de van de Zeeuwse Museumstichting. Op de balans van de Zeeuwse Museumstichting zullen onder de activa de geldmiddelen c.q de vorderingen en onder de passiva het vermogen van de "Heijmans Stichting" worden opgenomen.
- ingevolge artikel 2a van het testament van wijlen L. Heijmans, houdende statuten van de "Heijmans Stichting" gevestigd te Middelburg, werken aan te kopen van kunstenaars welke overgaan in eigendom aan de Zeeuwse Museumstichting.
- de rente van het kapitaal van € 22.689 mag gebruikt worden voor de aankoop van werken van kunstenaars.

ZEEUWS MUSEUM

Jaarrekening 2018

Voorraad winkelartikelen**31.12.2018****31.12.2017**

Voorraad 31 december

60.080

72.953

Af: voorziening wegens incurant

-37.334-47.300**€ 22.746****€ 25.653**

De voorziening incurant is gemuteerd op basis van individuele beoordeling van de onder de voorraad opgenomen posten.

Vorderingen op korte termijn/ overlopende activa**Debiteuren****31.12.2018****31.12.2017**

Diverse debiteuren

20.227

9.918

Totaal**€ 20.227****€ 9.918**

een voorziening voor oninbaarheid wordt niet noodzakelijk geacht.

Te vorderen omzetbelasting**31.12.2018****31.12.2017**

Te vorderen

€ 54.062**€ 170.170****Vooruitontvangen facturen****31.12.2018****31.12.2017**

Verzuimverzekering

2.857

2.753

Alarmcentrale

-

3.621

Hosting websites

9.028

9.028

Licenties diverse software

3.512

4.210

Bedrijfsarts

2.454

2.540

Kopieerkosten

-

2.235

Vorbereiding folder 2019

6.064

1.175

Diversen

482

1.615

Totaal**€ 24.397****€ 27.177****Nog te ontvangen bedragen****31.12.2018****31.12.2017**

Fondsenbijdragen

4.500

8.000

Rente

1.130

2.155

Energiebijdrage

8.936

8.376

Provincie, energieafrekening

7.400

7.400

Uitkering verzuimverzekering

36.583

7.272

Museumkaart/ vipkaart december

1.048

6.535

ESF bijdrage sociale innovatie (2016/2015)

-

8.750

Diversen

3.047

5.668

Totaal**€ 62.643****€ 54.156**

De vorderingen hebben alle een looptijd korter dan een jaar.

Geldmiddelen

Banken	31.12.2018	31.12.2017
Rekening courant saldi	28.403	31.273
Deposito saldi	2.361.379	1.994.541
Totaal	<u>€ 2.389.783</u>	<u>€ 2.025.814</u>

PASSIVA**Eigen vermogen Museum****Besteedbaar vermogen**

Saldo per 1 januari 2018	998.252
Toevoeging resultaat 2018 :	
Mutatie fonds activa	2.369
Resultaat 2018	31.821

Saldo per 31 december 2018 € 1.032.441

In het vastgelegd vermogen is een fonds activa bedrijfsvoering opgenomen ter grootte van de boekwaarde van de materiële vaste activa die niet met subsidie zijn aangeschaft. Het besteedbaar vermogen wordt gecorrigeerd voor de mutatie in dit fonds.

Exploitatieresultaat 2018

Het exploitatieresultaat 2018 bedraagt	€ 33.572	en is als volgt bestemd:	
Toevoeging aan algemene reserve			34.189
Toevoeging aan/ onttrekking overige bestemmingsfondsen/- reserves per saldo			617-
	<u>€</u>		<u>33.572</u>

Vastgelegd vermogen*Bestemmingsfondsen:*

De bestemming van de bestemmingsfondsen is vastgelegd door derden.

Fonds catalogus aankopen PKCZ

Stand per 1 januari 2018	11.920
Toevoeging 2018	-
Onttrekking 2018	-
Stand per 31 december 2018	<u>€ 11.920</u>

In 1992 is ten behoeve van de catalogus aankopen PKCZ een reserve ingesteld. In overleg met de provincie Zeeland wordt deze reserve aangewend voor het ontsluiten van de collectie in de online database. Dit zal na de inventarisatie van de collectie worden gerealiseerd in 2020-2021.

Fonds Heijmans Stichting

Stand per 1 januari 2018	52.426
Toevoeging 2018	1
Onttrekking 2018	0-
Stand per 31 december 2018	<u>€ 52.427</u>

Voor een nadere toelichting zie de financiële vaste activa.

*Bestemmingsreserves:***Reserve wachtgeld.**

Stand per 1 januari 2018	59.827
Toevoeging 2018	-
Onttrekking 2018	-
Stand per 31 december 2018	€ 59.827

Deze reserve is gevormd ter dekking van het risico van de kosten van wachtgeldverplichtingen. Het Zeeuws Museum is, als aan de overheid gelieerde instelling, eigen risicodragers. Het bedrag van de reserve bestaat uit een restant van een voorziening ter dekking van een opgetreden risico en is als zodanig geen weergave van het reële risico.

Reserve aankopen

Stand per 1 januari 2018	314.801
Toevoeging 2018	-
Onttrekking 2018	-
Stand per 31 december 2018	€ 314.801

De reserve aankopen is ontstaan door dotatie van het jaarlijkse restant van het budget aankopen voor de collectie. De reserve is bestemd voor aankopen die de omvang van het jaarlijkst budget overschrijden.

Reserve activa bedrijfsvoering

Stand per 1 januari 2018	112.311
Toevoeging 2018	2.369-
Onttrekking 2018	-
Stand per 31 december 2018	€ 109.943

Onder het vastgelegd vermogen is een fonds activa bedrijfsvoering opgenomen ter grootte van de boekwaarde van de materiële vaste activa die zonder doelsubsidie zijn aangeschaft. Het besteedbare vermogen is met hetzelfde bedrag verlaagd.

Reserve strategisch personeelsbeleid

Stand per 1 januari 2018	93.591
Toevoeging 2018	-
Onttrekking 2018	7.525-
	€ 86.066

Vanuit het resultaat van 2013 is een reserve gevormd voor het strategisch personeelsbeleid in de komende jaren. Als gevolg van teruglopende subsidies en gewijzigde inzichten in de museale sector wordt van de organisatie de komende jaren meer cultureel ondernemerschap en andere voor de organisatie nieuwe deskundigheden verwacht. Een deel van de daarmee samenhangende kosten is in 2015 tot en met 2018 gedekt met een bijdrage van het Europees Sociaal Fonds.

Reserve project Zeeuws Museum in de school

Stand per 1 januari 2018	12.254
Toevoeging 2018	8.528
Onttrekking 2018	2.103-
	€ 18.679

Vanuit het netwerk van zakelijke vrienden van het Zeeuws Museum is een reserve gevormd ten behoeve van het educatieve project Zeeuws Museum in de school.

Reserve ontvangen legaten

Stand per 1 januari 2018	20.834
Toevoeging 2018	2.850
Onttrekking 2018	-
	€ 23.684

De reserve is gevormd vanuit de sinds 2014 ontvangen legaten van particuliere schenkers. Het bedrag is gereserveerd voor een passende besteding in overleg met de nabestaanden.

Vorzieningen**Voorziening jubilea**

Stand per 1 januari 2018	11.061
Toevoeging 2018	2.148
Onttrekking 2018	-
Stand per 31 december 2018	€ 13.209

Deze voorziening is gevormd ter dekking van de kosten van te betalen jubileumgratificaties van medewerkers van het Zeeuws Museum in vaste loondienst en wordt jaarlijks gemuteerd n.a.v. de wijzingen in het personeelsbestand.

Voorziening persoonlijk ontwikkelbudget

Stand per 1 januari 2018	-
Toevoeging 2018	100.000
Onttrekking 2018	10.633-
Stand per 31 december 2018	€ 89.367

Deze voorziening is gevormd ter dekking van de kosten van het persoonlijk ontwikkelbudget van € 5000 per medewerker dat van 2018 tot en met 2022 onderdeel uitmaakt van de CAO provincies. Op dit moment hebben 19 medewerkers recht op deze voorziening.

Voorziening onderhoud collecties

Stand per 1 januari 2018	66.767
Toevoeging 2018	10.000
Onttrekking 2018	16.517-
Stand per 31 december 2018	€ 60.250

Op basis van een conserveringsplan voor de komende 3 jaar is een voorziening gevormd voor de kosten van restauratie en conservering.

Voorziening onderhoud gebouw en installaties

Stand per 1 januari 2018	44.258
Toevoeging 2018	62.000
Onttrekking 2018	32.407-
Stand per 31 december 2018	€ 73.851

Met behulp van een externe deskundige is een meerjarig onderhoudsplan opgesteld voor de gebouwen van het Zeeuws Museum. Het plan wordt jaarlijks geactualiseerd. Op basis daarvan is vastgesteld dat het saldo per 31 december voldoende is voor de onderhoudskosten in de komende vier jaren, na aftrek van de toekomstige begrote dotaties.

Schulden op korte termijn/ overlopende passiva**Egalisatie subsidies vaste activa**

Stand per 1 januari 2018	369.758
Toevoeging 2018	-
Onttrekking 2018	85.527-
Stand per 31 december 2018	€ 284.231

Op de balans is de boekwaarde opgenomen van de materiële vaste activa die met subsidie zijn aangeschaft. Ter grootte van dit bedrag is een egalisatierekening opgenomen.

Nog te betalen bedragen	31.12.2018	31.12.2017
Saldo vakantiedagen per 31 december	58.400	61.200
Personeelskosten	3.739	18.286
Inhuur deskundigen	5.612	5.875
Provincie Zeeland (huur, energielasten en subsidie)	56.441	64.642
Aankoop collectie	11.000	-
Projectlasten	4.546	45.946
Accountantskosten	8.218	-
Diversen	16.494	21.540
Totaal	€ 164.450	€ 217.489

De nog te betalen bedragen hebben een looptijd van korter dan een jaar.

Vooruit ontvangen bedragen	31.12.2018	31.12.2017
Subsidie inventarisatie PKCZ	-	12.785
BankGiro Loterij	475.268	306.337
Fondsen Huis van Herinnering	-	5.206
Diversen	5.378	5.388
Totaal	€ 480.646	€ 329.716

De vooruit ontvangen bedragen hebben een looptijd van korter dan een jaar.

Een deel van de bijdrage van de BankGiro Loterij is bestemd voor de herinrichting van de afdeling Wonderkamers in 2019.

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Het jaarlijks bedrag van de met de provincie Zeeland aangegane huurverplichtingen van onroerend goed bedraagt in totaal circa € 937.000. Voor de huurovereenkomst geldt een opzegtermijn van een jaar.

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2018	2018	2017
	Rekening	Begroting	Rekening
Toelichting Baten			
Bijdragen			
Exploitatiesubsidies			
Provincie Zeeland	2.905.898	2.905.898	2.863.704
Gemeente Middelburg	196.118	196.118	196.276
Overige gemeenten	666	666	666
	€ 3.102.682	€ 3.102.682	€ 3.060.646

De subsidie van de Provincie Zeeland wordt als volgt gespecificeerd:

Exploitatiesubsidie	1.968.929	1.968.929	1.949.434
Terugvordering subsidie	-	-	13.422-
Huur depot/ museum	936.969	936.969	927.692
	€ 2.905.898	€ 2.905.898	€ 2.863.704

De provinciale subsidie is geïndexeerd met 1 %. Bij het indienen van de begroting 2018 is aan zowel de provincie als de gemeente Middelburg het verzoek gedaan om subsidie te indexeren overeenkomstig de loonkostenstijgingen als gevolg van de nieuwe CAO. De gemeente Middelburg heeft hier bij de beschikking van de subsidie rekening mee gehouden en heeft de subsidie geïndexeerd met 1,2%. De provincie heeft nog geen besluit genomen naar aanleiding van ons verzoek.

De subsidies van de provincie en de gemeenten hebben een structureel karakter. De subsidies van de provincie van 2018 en de subsidie van de gemeente van 2018 zijn nog niet vastgesteld.

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2018	2018	2017
	Rekening	Begroting	Rekening
Overige subsidies en bijdragen			
De overige subsidies en bijdragen zijn als volgt te specificeren:			
Bankgiro Loterij communicatie	-	-	95.000
Bankgiro Loterij Dit is Zeeland	-	-	51.000
Zakelijke sponsoring	9.300	9.800	9.500
Legaten en schenkingen	2.000	2.000	2.025
Bijdrage Vrienden Zeeuws Museum	3.000	3.000	750
ESF bijdrage organisatieontwikkeling	1.250	1.250	8.750
Donaties en diversen	2.662	2.500	477
	€ 18.212	€ 18.550	€ 167.502

De bijdrage van de Bankgiro Loterij is gebaseerd op een meerjarige partnership overeenkomst, met een looptijd tot en met 2020. Een deel van de bijdrage kan worden besteed ten behoeve van de communicatiekosten van het Zeeuws Museum. In 2018 is hier geen gebruik van gemaakt om een reservering voor de herinrichting van de Wonderkamers mogelijk te maken.

Het netwerk Zeeuws Museum Zakelijk heeft 17 leden. De bijdrage is exclusief het deel dat in natura ontvangen is (€ 3.000). De nieuwe werkgroep relatieontwikkeling houdt zich vanaf 2018 bezig met het relatiebeheer en de werving van nieuwe leden.

Uit een meerjarige schenking wordt € 2.000 ontvangen en de Vrienden van het Zeeuws Museum hebben € 3.000 bijgedragen aan het programma Onvergetelijk voor mensen met dementie en hun naasten.

Het ESF draagt in 2018 opnieuw bij aan het sociale innovatie traject dat in 2015 is gestart en begin 2018 is geëindigd. De subsidie is vastgesteld.

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2018	2018	2017
	Rekening	Begroting	Rekening
Entreegelden			
Rondleidingen en activiteiten	17.825	19.000	20.697
Entreegelden	116.285	118.000	97.369
Entree museumkaarten	92.943	98.500	78.111
	<u>€ 227.053</u>	<u>€ 235.500</u>	<u>€ 196.177</u>

Het hogere bezoekersaantal ten opzichte van 2017 is vooral te verklaren door een stijging van het aantal bezoekers met een museumkaart en een stijging van het aantal gratis bezoeken, onder andere door succesvolle gratis publieksdagen.

De opbrengst van Museumkaarten is lager dan begroot, doordat in de begroting geen rekening gehouden was met het gewijzigde beleid van de Museumkaart waardoor voor de bezoeken met jongerenkaarten geen vergoeding meer wordt verstrekt. De entree-opbrengst is exclusief de nabetaling van de Stichting Museumkaart. Deze wordt afhankelijk van het resultaat van de stichting in het voorjaar na afloop uitgekeerd. Over 2017 bedroeg deze nabetaling € 28.000.

De bezoekersaantallen waren als volgt:

Volwassenen	8.323	15%	8.500	16%	7.915	16%
Kinderen/ jongeren	4.872	9%	5.000	9%	6.096	13%
Entree korting/ acties/ VIP kaart	5.411	10%	4.700	9%	4.743	10%
Museumkaarthouders	21.684	40%	22.000	41%	18.495	38%
Entree gratis	13.849	26%	14.000	26%	10.984	23%
	<u>54.139</u>		<u>54.200</u>		<u>48.233</u>	
Op locatie	7.614		7.500	0	7.869	
	<u>61.753</u>		<u>61.700</u>		<u>56.102</u>	
gemiddelde entreprijs (excl. op locatie)	3,86		3,99		3,64	

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2018	2018	2017
	Rekening	Begroting	Rekening
Opbrengst projecten			
De specificatie van de bijdragen voor projecten is als volgt:			
<i>Tentoonstellingen:</i>			
Bankgiro Loterij Handwerk/	-	-	17.500
Fonds voor Cultuurparticipatie, Handwerk	-	-	20.000
Bankgiro Loterij Romeinse kust	-	-	13.000
Bankgiro Loterij Das Leben am Haverkamp	21.540	30.000	42.000
Bankgiro Loterij Dutch Designweek	5.000	8.500	16.000
Bankgiro Loterij Bilderbuch	6.000	9.000	-
Prins Bernhard Cultuurfonds Na het werk	4.500	4.510	-
Overige opbrengsten Das Leben am Haverkamp	1.903	-	-
Bankgiro Loterij Dit is Zeeland/ Abdijboekje	-	-	3.500
<i>Overige projecten:</i>			
Bankgiro Loterij Dit is Zeeland	-	-	499.000
Diverse fondsen Huis van Herinnering	5.206	5.206	7.000
Partner bijdragen Huis van Herinnering	1.500	1.500	3.177
Provincie Zeeland Registratie PKCZ collectie	12.785	12.000	8.890
Bankgiro Loterij design opdracht uniform	-	-	29.344
	€ 58.434	€ 70.716	€ 659.411

De bijdragen zijn lager dan begroot doordat de kosten lager waren, onder andere doordat een deel van de kosten is doorgeschoven naar 2019.

Het project Huis van Herinnering is in 2018 voortgezet. Om het project definitief op te nemen in de programmering wordt een investering gedaan vanuit de voor dit project reeds ontvangen fondsbijdragen. De partners, Scalda en SVRZ hebben bijgedragen aan de ontwikkeling in 2017 en 2018.

Het PKCZ project is afgerond in 2018. Voor dit project is een subsidie ontvangen van de provincie Zeeland van in totaal € 88.000. Deze is reeds ontvangen maar nog niet vastgesteld.

De bijdrage van het Prins Bernhard Cultuurfonds is reeds toegezegd. De bijdragen van de Bankgiro Loterij zijn reeds ontvangen.

Overige opbrengsten

Overige opbrengsten			
Doorberekende kosten, diversen	5.369	4.000	13.413
Nagekomen baten	58.864	36.500	25.857
	€ 64.234	€ 40.500	€ 39.270

Door een aantal onvoorziene (nagekomen) opbrengsten zijn de overige opbrengsten hoger dan begroot. In de nagekomen baten is de nabetaling van de Museumkaart over 2017 van € 28.000 opgenomen.

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2018		2018		2017
	Rekening		Begroting		Rekening
Verkopen museumwinkel					
Verkoopartikelen winkel	51.745		54.000		57.416
	<u>€ 51.745</u>		<u>€ 54.000</u>		<u>€ 57.416</u>
Gemiddeld per bezoeker	0,96		1,00		1,19
De inkoopkosten van de winkel bedragen:					
Inkoopprijs van de verkopen	39.205	76%	37.500	69%	42.131
Verkoopkosten	1.245		1.500		726
	<u>€ 40.450</u>		<u>€ 39.000</u>		<u>€ 42.856</u>
Netto bijdrage museumwinkel	11.295		15.000		14.560
marge	22%		28%		25%
Egalisatie subsidies					
Egalisatie subsidies	<u>€ 85.527</u>		<u>€ 85.527</u>		<u>€ 130.539</u>

De egalisatie subsidies betreft de vrijval van de subsidies en bijdragen die zijn ontvangen voor investeringen in het depot en in de inrichting van het msueum in voorgaande jaren. De investeringen zijn opgenomen op de balans en worden afgeschreven. Daar tegenover staat de jaarlijkse vrijval van de egalisatierekening. In 2017 is een deel van de inrichting vervroegd afgeschreven in verband met de presentatie Dit is Zeeland. Hierdoor is in 2017 een groter deel van de subsidies vrijgevallen en is de vrijval in 2018 lager.

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2018	2018	2017
	Rekening	Begroting	Rekening
<u>Toelichting lasten</u>			
Personeel			
Salarissen / inhuurkrachten	1.417.927	1.420.000	1.384.280
Ziekteverzuim	0	6.000	43.856
Inhuur vakspecialisten alg.	21.598	20.000	36.001
Overige personeelskosten	176.676	180.000	96.406
	€ 1.616.200	€ 1.626.000	€ 1.560.543

De salariskosten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Brutoloon	897.651		934.587
Sociale lasten	120.915	13%	106.266 11%
Pensioenlasten/ FPU	136.976	15%	139.125 15%
Inhuurkrachten/ freelancers	262.385		204.302
	1.417.927		1.384.280

Aantal medewerkers

In loondienst (gemiddeld)	18	19
---------------------------	----	----

Evenals vorig jaar is een aantal medewerkers op detachering- of freelance basis aangesteld. Ook wordt een deel van de beveiligers extern ingehuurd. Circa 40 vrijwilligers zetten zich vrijwel wekelijks in voor het museum.

De salariskosten worden in 2018 met name beïnvloed door de nieuwe CAO, waarin een loonsverhoging van 1,3% per 1 januari is opgenomen en een verhoging van het IKB budget van 0,75. %.

Door vier langdurig zieken waren de kosten van vervanging hoger dan gebruikelijk. Met deze verzekering wordt het verzuim vanaf 30 dagen gedekt. De vervangingskosten voor het overige verzuim en de kosten van deze verzekering komen ten laste van dit budget. De kosten per saldo lager dan verwacht. Naar aanleiding van ons verzoek daartoe wordt door de verzekeraar een herrekening uitgevoerd van de uitkering van 2015 tot en met 2018,. In de jaarrekening is een schatting opgenomen van het verwachte hogere bedrag van de uitkering.

Het budget inhuur vakspecialisten is bestemd voor onder andere juridisch advies en specifieke deskundigheid voor de collectie.

De begroting van de overige personeelskosten is in 2018 hoger doordat in de nieuwe CAO voor elke medewerker een persoonlijk ontwikkelbudget is opgenomen van € 5.000 per medewerker, in totaal € 100.000. Het budget kan tussen 2018 en 2022 worden besteed, en is in 2018 volledig opgenomen in de begroting. Bij indienst treding van medewerkers in de periode 2019 tot 2022 zal opnieuw € 5.000 per medewerker worden gereserveerd.

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2018	2018	2017
	Rekening	Begroting	Rekening
Toelichting in het kader van de Wet Normering Topinkomens			
1) Topfunctionarissen			
<i>Functiegegevens</i>			
M. J. Ruiter	directeur		
Duur dienstverband in 2017	01/01 - 31/12		
Omvang dienstverband (in fte)	1,00		
Gewezen topfunctionaris	nee		
Dienstbetrekking	ja		
<i>Bezoldiging</i>			
Beloning + belastbare onk. vergoedingen	96.497		
Beloningen betaalbaar op termijn	15.705		
<i>Subtotaal</i>	<u>112.202</u>		
Individueel WNT maximum	189.000		
-/- Onverschuldigd betaald bedrag		<u>0</u>	
Totale bezoldiging		112.202	
Gegevens 2017			
aanvang en einde functie vervulling	01/01 - 31/12		
deeltijdfactor in fte	1,00		
Beloning + belastbare onk. Vergoedingen	94.043		
Beloningen betaalbaar op termijn	14.310		
Totaal bezoldiging 2017	<u>108.353</u>		
Individueel WNT-maximum 2017	181.000		

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2018			2018		2017
	Rekening			Begroting		Rekening
2) Toezichthoudende functies						
	M. van Zuilen	A. L. Meeuwssen	C. van der Wel	B.J. Crezee	F. Petiet	C.E.M Reinders
functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 1/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	
<i>Bezoldiging</i>						
Bezoldiging	0	0	0	0	0	0
Individueel WNT maxima	28.350	18.900	17.325	18.900	18.900	18.900
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0	0	0	0
totale bezoldiging	0	0	0	0	0	0
gegevens 2017						
Aanvang en einde functievervulling 20167	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Beloning + belastbare onkostenvergoedin gen	-	-	-	-	-	515
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-	-	-	-
Totaal bezoldiging 2017	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	515

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2018	2018	2017
	Rekening	Begroting	Rekening
Kosten van tentoonstellingen en activiteiten			
De specificatie van de bestede projectlasten is als volgt:			
<i>Tentoonstellingen</i>			
Romeinse kust	3.156	3.156	35.202
Landschappen	250	250	60.528
Das Leben am Haverkamp	99.487	101.000	63.141
Dit is Zeeland	18.970	18.500	-
Kloostermoppen/ interventie	6.484	6.500	-
Ten Klooster	10.838	11.200	-
Bilderbuch	29.724	31.000	-
Dutch Design Week	17.789	19.500	16.914
Tentoonstellingen 2019	6.970	5.714	4
Handwerk fase 2 en slotmanifestatie/ DDW	-	-	52.719
Goedaert	-	-	7.348
<i>Overige projecten en activiteiten</i>			
Dit is Zeeland - herinrichting	-	-	499.038
Huis van herinnering	6.887	6.706	14.610
Onvergetelijk Zeeuws Museum	3.711	5.000	5.499
Digitale strategie database	157	200	31
Registratie PKCZ collectie	12.104	12.000	8.890
ZM in de school	1.871	3.000	14.261
Ontwerp uniform	-	-	29.390
Abdijboekje	-	-	4.108
	€ 218.398	€ 223.726	€ 811.683

De eigen bijdrage in tentoonstellingen en activiteiten is als volg te specificeren

Projectbaten	€ 58.434	€ 70.716	€ 659.411
Projectlasten	€ 218.398	€ 223.726	€ 811.683
Saldo eigen bijdrage	-€ 159.964	-€ 153.010	-€ 152.272

De wijzigingen in de projectbegroting zijn vrijwel budgettair neutraal, doordat bij lagere opbrengsten meestal ook de begroting naar beneden wordt aangepast.

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2018	2018	2017
	Rekening	Begroting	Rekening
In 2018 is het project registratie PKCZ collectie afgerond. De totale kosten over de periode 2008-2018 bedroegen:			
Toestandbeschrijving en conservering	€ 46.652		
Externe deskundigen incl. transport	€ 28.524		
Huur	€ 10.275		
Taxatie	€ 2.700		
	<u>€ 88.151</u>		

Huisvesting

Huur	948.140	948.081	937.892
Onderhoud installaties en schoonmaak	246.972	246.000	335.337
Gas/ water/ elektra	71.436	73.000	87.970
Belastingen/ zakelijke lasten	5.420	6.500	7.500
	<u>€ 1.271.969</u>	<u>€ 1.273.581</u>	<u>€ 1.368.699</u>

De kosten van onderhoud waren in 2017 hoger door de kosten van de inrichting van Dit is Zeeland. Door de uitvoering van de laatste fase van de aanpassingen aan de installatie zijn de energielasten fors gedaald.

De gemeentelijke belastingen zijn lager doordat de WOZ waarde lager is vastgesteld.

Afschrijvingen	<u>€ 128.440</u>	<u>€ 129.000</u>	<u>€ 182.359</u>
-----------------------	------------------	------------------	------------------

De afschrijvingskosten zijn begroot in een meerjaren investeringsbegroting. Waar mogelijk worden investeringen uitgesteld als de technische levensduur van apparatuur en inventaris langer blijkt te zijn dan verwacht.

Communicatie/ educatie

Promotie en PR	94.324	95.000	106.988
Websitebeheer	10.126	10.000	10.630
Educatie en programmering	43.157	37.500	30.852
	<u>€ 147.606</u>	<u>€ 142.500</u>	<u>€ 148.470</u>

De kosten van educatie en programmering zijn hoger dan begroot doordat het vervaardigen van educatieve materialen eerder kon worden afgerond dan verwacht.

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2018	2018	2017
	Rekening	Begroting	Rekening
Kantoorkosten			
Salarisverwerking	-	-	4.283
Telefoon- en dataverkeer	10.670	11.000	10.555
Overige kantoorkosten	15.720	14.600	17.528
	<u>€ 26.391</u>	<u>€ 25.600</u>	<u>€ 32.366</u>

De salarisverwerking wordt vanaf 2018 verantwoord bij de personele kosten in de kosten van inhuur van deskundigen.

Collectiebeheer			
Beheer en behoud	24.452	24.500	30.495
Aankopen collectie	25.159	25.000	48.248
	<u>€ 49.611</u>	<u>€ 49.500</u>	<u>€ 78.743</u>

Ten behoeve van het onderhoud van de collecties is een voorziening gevormd. Op basis van het onderhoudsplan wordt aan de voorziening gedoteerd.

Indien het aankoopbudget niet volledig wordt besteed wordt het overschot toegevoegd aan de reserve aankopen die is bestemd voor het doen van aankopen waarvoor het jaarlijkse budget niet toereikend is. In 2018 is het budget volledig besteed.

Zakelijke en overige lasten			
Verzekeringen	40.744	40.538	41.985
Accountantskosten	17.993	17.975	10.650
Organisatiekosten	12.417	13.500	13.205
Sponsorwerving	772	800	317
Inkopen museumwinkel	40.450	39.000	42.856
Nagekomen lasten	3.250	652	7.323
Diversen/ onvoorzien	-138	551	1.013-
	<u>€ 115.489</u>	<u>€ 113.016</u>	<u>€ 115.323</u>

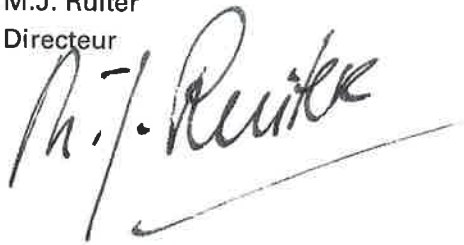
De herziene begroting van de accountantskosten is aangepast doordat is besloten met ingang van 2018 de kosten van de accountantscontrole toe te rekenen aan het boekjaar. Na aanbesteding van de accountantscontrole zijn de kosten gestegen naar jaarlijks € 13.200. Door deze aanpassing zijn de kosten eenmalig hoger dan andere jaren.

Financiële baten en lasten	<u>€ 210</u>	<u>€ 500</u>	<u>-€ 3.475</u>
-----------------------------------	--------------	--------------	-----------------

Als gevolg van de lage rentestand zijn de renteopbrengsten in 2018 lager dan de bankkosten.

De jaarrekening 2018 van het Zeeuws Museum is goedgekeurd en vastgesteld op 23 april 2019

M.J. Ruiter
Directeur

M. van Zuilen
Voorzitter Raad van Toezicht

Zeeuws Museum Jaarrekening 2018

Bijlage toerekening kosten prestaties afspraken provincie Zeeland

OVERIGE

	Totale begroting		Totaal Provincie		Bewaren & Verzamelen		Inspireren & Verwonderen		Leren & Verbinden		Overige activiteiten	
	Realisatie 2018	Begroting 2018-2	Realisatie 2018	Begroting 2018-2	Realisatie 2018	Begroting 2018-2	Realisatie 2018	Begroting 2018-2	Realisatie 2018	Begroting 2018-2	Realisatie 2018	Begroting 2018-2
<i>Personele kosten</i>	1.616.200	1.626.000	1.613.700	1.623.500	242.055	243.525	887.535	892.925	484.110	487.050	2.500	2.500
<i>Materiële kosten:</i>												
- Publiekswerking/ werving	366.004	366.226	298.606	293.500	0	0	203.225	203.500	95.382	90.000	67.398	72.726
- Huisvesting	1.271.969	1.273.581	1.271.969	1.273.581	317.992	318.395	635.984	636.791	317.992	318.395	0	0
- Afschrijving inventaris en presentatie	128.440	129.000	128.440	129.000	12.844	12.900	96.330	96.750	19.266	19.350	0	0
- Collectiebeheer	90.355	90.038	90.355	90.038	90.355	90.038	0	0	0	0	0	0
- Overhead/ onvoorzien	60.685	59.078	56.663	57.626	8.500	8.644	31.165	31.694	16.999	17.288	4.022	1.452
Totale lasten	3.533.654	3.543.923	3.459.734	3.467.245	671.746	673.502	1.854.239	1.861.660	933.749	932.083	73.920	76.678
<i>Exclusief huur Provincie</i>	2.596.685	2.606.954	2.522.765	2.530.276								
Dekking												
<i>Subsidies</i>												
Provincie Zeeland	1.968.929	1.968.928	1.968.928	1.968.928	413.475	413.475	989.771	989.771	565.682	565.682	0	0
Huursubsidie Prov. Zeeland	936.969	936.969	936.969	936.969	234.242	234.242	468.484	468.484	234.242	234.242	0	0
Gemeente Middelburg	196.118	196.118	196.118	196.118	0	0	98.059	98.059	98.059	98.059	0	0
Overige subsidies en bijd.	666	666	666	666	0	0	0	0	666	666	0	0
Projectinkomsten	3.102.682	3.102.681	3.102.680	3.102.681	647.717	647.717	1.556.314	1.556.315	898.649	898.649	0	0
Sponsoring	9.300	9.800	0	0	0	0	0	0	0	0	9.300	9.800
Fondsen	58.434	70.716	0	0	0	0	0	0	0	0	58.434	70.716
Publieksinkomsten	67.734	80.516	0	0	0	0	0	0	0	0	67.734	80.516
Rondleidingen / activiteiten	17.825	19.000	17.825	19.000	0	0	0	0	17.825	19.000	0	0
Entreegelden algemeen	116.285	118.000	116.285	118.000	0	0	116.285	118.000	0	0	0	0
Entree museumkaarten alg.	92.943	98.500	92.943	98.500	0	0	92.943	98.500	0	0	0	0
Netto bijdrage museumwinkel	11.295	15.000	0	0	0	0	0	0	0	0	11.295	15.000
Overige inkomsten	238.347	250.500	227.053	235.500	0	0	209.228	216.500	17.825	19.000	11.295	15.000
Legaten en bijdragen	8.912	8.750	3.000	3.000	0	0	0	0	3.000	3.000	5.912	5.750
Doorb. Kosten/ nagekomen baten	64.234	40.500	9.426	1.000	4.713	500	4.713	500	0	0	59.588	39.500
Rente deposito	-210	-500	0	0	0	0	0	0	0	0	-210	-500
Totaal baten	3.481.698	3.482.447	3.342.159	3.342.181	652.430	648.217	1.770.255	1.773.315	919.473	920.649	144.319	140.266
Saldo exploitatie	-51.955	-61.476	-117.575	-125.064	-19.316	-25.285	-83.984	-88.345	-14.276	-11.434	70.399	63.588
Egalisatie subsidies	85.527	85.527	85.527	85.527	0	0	85.527	85.527	0	0	0	0
Saldo	33.572	24.051	-32.048	-39.537	-19.316	-25.285	1.543	-2.818	-14.276	-11.434	70.399	63.588

